

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „ЗАЕДНО В ГРИЖАТА ЗА УЧЕНИКА”

1. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОГРАМАТА

Личният напредък на ученика в образователния процес е пряко зависим от екипната работа на учителите от различните образователни етапи, насочена към преодоляване на проблемите на приемствеността между етапите на основното образование. Преходите от детската градина в училище и от началния етап в прогимназиалния етап на основното образование съвпадат с кризисни периоди в личностното развитие на ученика, изразени в редица психически и физиологични промени. Различията в изискванията на учителите, макар и обективно обусловени от различията на комплексния характер на обучението в началния етап и предметно-ориентираното обучение в прогимназиалния, допълнително оказват негативно влияние върху развитието на ученика. Оптимизирането на психолого-педагогическите взаимодействия в класната стая в голяма степен изисква целенасочени усилия за отчитане принципа на приемственост между образователните етапи. Рефлексията на този принцип търсим в грижата за конкретния ученик, изразена в:

- проследяване на индивидуалния напредък чрез средства и форми, подкрепящи формиращото оценяване;
- екипна работа на учителите при планиране и реализиране на различни подходи в обучението, включително индивидуален и диференциациан.

Мотивирането на учителите да прилагат методи на проследяване и оценяване напредъка на учениците, които да включват участие на класа в избора на стратегии и критерии за оценяване и поемане на съвместна отговорност за крайния резултат, е значима задача пред българското образование. Тя може да се постигне чрез създаване на портфолио на всеки ученик - индивидуална папка с учебни материали и колекция от задания, доказващи усилията, прогреса и постиженията му. Особено съществено е то в началния етап, където в съответствие със ЗПУО учениците не повтарят класа и оценяването е с качествени оценки. Чрез портфолиото не само се обогатява традиционната система за оценяване, но се усъвършенстват редица умения на ученика за подреждане и организиране на собствената им работа, като част от компетенциите на съвременния човек. Не на последно място то е средство, посредством което се приобщават родителите към проблемите в развитието на учениците, при това по начин,

невъзможен с други типове оценяване. Стимулиращите функции на портфолиото предявяват изисквания не само към съдържанието, но и към и външния му вид – въпрос често подценяван и оправдаван с възможностите на родителите или училището. Този проблем може да бъде компенсиран чрез осигуряване на функционални папки, еднакви за учениците от класа.

Съдържанието на ученическото портфолио дава богата информация за интересите и заложибите на ученика, за напредъка му в една или няколко предметни области за определен период от време, за индивидуалните му способности и уменията му да преценява своята дейност и да я съотнася към другите, за евентуалните специални нужди и пр. Събирането на тази информация е продължителен процес, който надхвърля взаимодействията в класната стая. Идентифицирането и правилното насочване на интелектуалния и творческия потенциал на ученика следва да започва от детската градина и да подкрепя процеса на планиране на обучението. Резултатите от диагностиката на училищната готовност на детето в детската градина сами по себе си са значими, но недостатъчни за планиране на педагогическата дейност в училище.

Съществено предизвикателство остава въпросът за синхронизиране на методите и формите на работа с прилаганите от предходните учители на обучаваните ученици и на тази основа осигуряване на единен методически подход при отчитане на индивидуалните особености на учениците. Екипната работа между началните учители и учителите по учебни предмети от прогимназиалния етап при планиране на обучението и използване на резултатите от дейността на учениците за запознаване с техните възможности и заложиби е неоползотворен в практиката потенциал.

Осигуряването на дейностите, свързани с компенсиране липсата на приемственост между отделните образователни етапи, предполага наличие на допълнителни организационни и финансови условия, които са предизвикателство за много училища.

Срок на програмата – учебната 2019 – 2020 година.

Общ бюджет на програмата – 1 000 000 лв.

Модул 1 „*Осигуряване на условия за системно проследяване на личните постижения на учениците чрез създаване на индивидуално портфолио*” – 350 000 лв., в т.ч. за мониторинг

Модул 2 „*Осигуряване на условия за екипна работа на учителите от началния етап с детски учители и с учители по учебни предмети от прогимназиалния етап*” – 650 000 лв. в т.ч. за мониторинг.

2. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Обща цел: Повишаване качеството на образователния процес чрез осигуряване на плавен преход между детската градина и първи клас и между началния и прогимназиалния етап на основно образование. Изпълнението на настоящата програма ще има като краен ефект придобиване на увереност в собствените възможности, задържане на учениците в училище и мотивация за успешен преход в следващ образователен етап.

Конкретни (специфични) цели:

1. Осигуряване възможности за прилагане на индивидуален подход в обучението, основан на системно проследяване на постиженията учениците и отчитане на техния напредък от подготвителната група до завършване на основно образование.
2. Улесняване на прехода между отделните етапи на образование.
3. Създаване на партньорства и мрежи между училища и детски градини.

3. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- Планирани и проведени работни срещи и посещения на начални учители в детска градина за запознаване с индивидуалните особености на децата, които предстои да постъпят в първи клас, както и реализирана съвместно преподавателска дейност в детската градина и в училище, свързана с по-успешна адаптация на децата към новата им социална роля на ученик.

- Планирани и проведени уроци с „гостуващи учители“ съвместно от начални учители и от учители в прогимназиалния етап и разработени материали, подпомагащи по-плавния преход от IV към V клас.

- Подкрепа на формиращото оценяване в началните класове чрез създаване на индивидуално портфолио за проследяване на напредъка на всеки ученик по време на обучението му в определен клас от началния етап на основно образование.

4. ОБХВАТ

Програмата обхваща два модула:

Модул 1 „Осигуряване на условия за системно проследяване на личните постижения на учениците чрез създаване на индивидуално портфолио в началния етап”

Модул 2 „Осигуряване на условия за екипна работа на учителите от началния етап с детски учители и с учители по учебни предмети от прогимназиалния етап”

5. БЕНЕФИЦИЕНТИ

Всички общински училища и детски градини, в които може да бъде проследена приемствеността от детска градина към училище и/или от начален и от прогимназиален етап.

Не се допуска участие на едно и също училище с едни и същи паралелки едновременно по двата модула на националната програма.

6. ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМАТА

МОДУЛ 1 „Осигуряване на условия за системно проследяване на личните постижения на учениците чрез създаване на индивидуално портфолио ”

Описание на дейността

Дейността се осъществява от съответния начален учител и е свързана със системно проследяване на личните постижения на учениците от паралелката чрез създаване на индивидуално портфолио, съдържащо информация за успеха на ученика по всички учебни предмети. За целта е необходимо да се осигурят материали за изготвяне на индивидуално портфолио с еднакъв дизайн за всички ученици от паралелката. Участието на ученика при създаване на критериите за оценка и при подбора на материалите за портфолиото позволява то да бъде използвано като допълнително средство за оценяване и да се оцени не само на конкретен резултат, но и процесът на учене.

Принципи на финансиране:

По модула се финансира:

1. Осъществяване дейности, свързани с:
 - проучване и събиране на доказателства за напредъка на ученика;
 - запознаване с условията на развитие на ученика извън училище – семейна среда, извънучилищни дейности и пр.;
 - изготвяне на критерий за оценяване на резултатите от дейността на ученика;
 - разработване и провеждане на диагностични тестове за установяване на затруднения в обучението на определени ученици.

Допустими са разходи за възнаграждения на учителите за допълнителна работа до 10 часа, изпълнявани извън нормата за задължителна преподавателска работа, в т.ч. подготовка на материали, посещения на място и др., като за един час се заплащат 12 лв., в т.ч. и за осигурителни вноски за сметка на работодателя върху сумата.

2. Осигуряване на материали за изготвяне на индивидуално портфолио на всички ученици от паралелката.

Допустими са административни разходи, в т.ч. закупуване на материали за портфолио на всеки ученик от паралелката в размер до 12 лв. за всеки ученик в паралелката.

За участие по модула училищата кандидатстват с разработен проект, в който описват вида и съдържанието на портфолиото, дейностите, които ще бъдат реализирани, както и паралелките от началния етап, които ще се включат.

Възлагането, изпълнението и отчитането на дейностите се извършва от директора на училището. Директорът осъществява контрол по изпълнението на проектното предложение.

Оценяване и класиране на проектите

Оценяването на проектните предложения се извършва от регионална комисия, определена със заповед на началника на РУО, а класирането им – от национална комисия в МОН, назначена със заповед на министъра на образованието и науката.

Критерии за оценка

Оценяването на проектите се извършва по следните критерии:

- допустимост на проекта
- наличие на формуляр за кандидатстване
- мотивационно писмо на всеки от началните учители – класни ръководители на паралелки, които ще участват в проекта
- аргументация на проектното предложение, с посочен брой ученици.
- бюджет

Процедури и срокове за кандидатстване, оценяване и класиране на проектите

В срок до 1 юли 2019 г. РУО изпращат покана до училищата, които могат да бъдат бенефициенти.

С решение на педагогическия съвет на училището и със заповед на директора на училището се определят учителите, на които се възлагат подготовката и изпълнението на дейностите по този модул.

Класните ръководители подготвят проектно предложение, което предвижда осигуряване на портфолио за всички ученици от паралелката (до 24 бр.). Всяко проектно предложение се вписва във формуляр, одобрява се от директора на училището, и в срок до 15 юли 2019 г. се изпраща за оценка в регионалното управление на образованието, подписан с електронен подпис. Хартиеният вариант на проектното предложение се съхранява в училището.

Необходими документи

- попълнен формуляр за кандидатстване (по образец);
- списък на учениците от класа;
- мотивационно писмо на всеки от началните учители – класни ръководители на паралелки, които ще участват в проекта;
- декларация от класния ръководител на паралелката, с която се декларира, че планираните дейности не се реализират в учебните часове.

Документацията, която удостоверява закупуването на материали, се съхранява от счетоводителя в училището.

В срок до 30 юли 2019 г. регионалната комисия представя в МОН протоколите с оценки на всяко проектно предложение. Протоколите се изпращат в дирекция „Съдържание на предучилищното и училищното образование“, подписани с електронен подпис и по електронната поща във формат Excel. В срок до 25 август 2019 г. националната комисия изготвя предложение за класиране и публикува на електронната страница на МОН проектосписъците с класираните, некласираните и недопуснатите до класиране проектни предложения.

В срок до 5 септември 2019 г. (включително) училищата може да подават възражения относно публикуваното предложение за класиране, както и за отстраняване на технически пропуски.

До 30 септември 2019 г. комисията предлага на министъра на образованието и науката за одобряване списъка с класираните проекти. Средствата се предоставят на училището чрез финансиращия орган.

МОДУЛ 2 „Осигуряване на условия за екипна работа на учителите от началния етап с детски учители и с учители по учебни предмети от прогимназиалния етап“

Описание на дейността

Дейността се осъществява от екип от учители – учител в детска градина и начален или начален и прогимназиален и е насочена към подготовка за по-плавни преходи между отделните етапи, обмяна на добри практики между педагогическите специалисти, разширяване на познанията за възрастовите особености на учениците и адекватна реакция за подкрепата им. Координацията и финансирането на дейността на сформиранияте учителски екипи се осъществява чрез училищата.

Принципи на финансиране

По модула се финансират дейности, свързани със:

1. съвместна работа на начални учители с учители от детската градина за планиране и провеждане на учебно познавателна дейност, свързани с адаптацията на децата към предстоящото училищно образование;

2. съвместна работа на начални учители и на учители от прогимназиалния етап за планиране, както и за разработване на материали за провеждане на уроци и други дейности;

3. посещение на начални учители в детска градина и запознаване с децата, които предстои да постъпят в първи клас и/или работни срещи на начални учители с детски учители и/или с директор на детска градина за запознаване с резултатите от диагностиката на училищната готовност.

Допустими по т. 1, 2 и 3 са разходи за възнаграждения на двамата учители за допълнителна работа, свързана със съвместно планиране и провеждане на работни срещи и учебно познавателна дейност до 10 часа, като за всеки час, проведен извън нормата за задължителна преподавателска работа, се заплащат 12 лв., в т.ч. и за осигурителни вноски за сметка на работодателя върху сумата. Един час може да се отчита от двама учители само когато е налице доказателство – разработен план на урока, подготвени и използвани в хода на урока/педагогическата ситуация дидактически материали и средства.

4. провеждане на съвместни уроци по БЕЛ, математика и предмети, свързани с природните и с обществените науки в началния и в прогимназиалния етап за обмен на добри педагогически практики и за синхронизиране на изискванията към изявата на учениците;

Допустими по т. 4 са разходи за възнаграждения на учителите за провеждане на допълнителна работа, свързана със съвместно планиране и реализиране на учебно познавателна дейност по различни учебни предмети, до 50 часа максимум, като за един учебен час, проведен извън нормата за задължителна преподавателска работа (на “гостуващия” учител) се заплащат 12 лв., в т.ч. и за осигурителни вноски за сметка на работодателя върху сумата. Съвместно провежданите от двама учители уроци се планират по равно за IV и за V клас. На учителя, който провежда часа в рамките на нормата си за задължителна преподавателска работа, не се заплаща по НП, а само на учителя от съседния образователен етап, който участва в провеждането на часа и подпомага с дейността си изявата на учениците.

По модула са допустими административни разходи в размер на 20 лв. за изпълнение на проектното предложение, в т.ч. за закупуване на материали за планиране и осъществяване на уроци.

За финансиране по модула учителските екипи кандидатстват с разработен проект в който описват дейностите, които ще бъдат реализирани, групите/паралелките и броя ученици в тях, броят планирани проведени часове и темите на съвместно провежданите уроци, както и прогнозните разходи за изпълнението (при максимален бюджет 860 лв. за проектно предложение).

Възлагането, изпълнението и отчитането на дейностите се извършва от директора на училището и/или детската градина. Съответният директор осъществява контрол по изпълнението на проектното предложение. Документацията, която удостоверява провеждането на дейностите по модула, се съхранява в училището.

Оценяване и класиране на проектите

Оценяването на проектните предложения се извършва от регионална комисия, определена със заповед на началника на РУО, а класирането им – от национална комисия в МОН, определена със заповед на министъра на образованието и науката.

Критерии за оценка

Оценяването на проектите се извършва по следните критерии:

- допустимост на проекта;
- наличие на формуляр за кандидатстване;
- екипи по проекта (за всяка отделна група/паралелка);
- описание на проекта;
- бюджет;
- мотивационно писмо на всички участници в екипите по проекта.

Процедури и срокове за кандидатстване, оценяване и класиране на проектите

В срок до 1 юли 2019 г. РУО изпращат покана до училищата и детските градини, които могат да бъдат бенефициенти.

По решение на директора съгласувано с педагогическия съвет се определят учителите, които ще се включат в екипите по проекта. Всяко проектно предложение се вписва във формуляр, одобрява се от директора на училището (при участие на детски учител – и от директора на детската градина), и в срок до 15 юли 2019 г. се изпраща за оценка в регионалното управление на образованието, подписан с електронен подпис. Хартиеният вариант на проектното предложение се съхранява в училището.

Изисквани документи

- попълнен формуляр за кандидатстване (по образец);
- мотивационни писма на всички участници в екипите по проекта;
- декларации на всеки участващ учител, с която декларира, че дейностите се

извършват извън часовете от учебния план;

- съгласие на съответния директор/директори за осъществяване на проекта

В срок до 30 юли 2019 г. регионалната комисия представя в МОН протоколите с оценки на всяко проектно предложение. Протоколите се изпращат в дирекция „Съдържание на предучилищното и училищното образование“, подписани с електронен подпис и по електронната поща във формат Excel .

В срок до 25 август 2019 г. националната комисия изготвя предложение за класиране на проектите предложения и публикува на електронната страница на МОН проектосписъците с класираните, некласираните и недопуснатите до класиране.

В срок до 5 септември 2019 г. (включително) училищата може да подават възражения относно публикуваното предложение за класиране, както и за отстраняване на технически пропуски.

До 20 септември 2019 г. комисията предлага на министъра на образованието и науката за одобряване списъка с класираните проекти. Средствата се предоставят на училището чрез финансиращия орган.

Отчет на резултатите по модулите на програмата

В срок до 20 юни 2020 г. училищата и детските градини представят в РУО отчет за изпълнението на дейностите по модулите на програмата.

Регионалната комисия разглежда и оценява отчетите на училищата и ги представя за съгласуване от началника на РУО. В срок до 30 юли 2020 г. регионалните управления на по образование представят в МОН, дирекция „Съдържание на предучилищното и училищното образование“ информация за изпълнението на дейностите по модулите на програмата (по образец).

До 30 август 2020 г. националната комисия предоставя за публикуване на интернет страницата на МОН обобщена информация за изпълнението на дейностите по модулите на програмата.

Други специфики при изпълнението на програмата

При непълно усвояване на средства по единия модул и недостиг на средства по другия в рамките на програмата се допуска прехвърляне на средства между модулите, включително и промяна на индикативния бюджет на проектите.

При обективна необходимост от извършване на промени във финансираните проекти директорите на детските градини/училищата изготвят мотивиран доклад до началника на РУО. Промените се одобряват от началника на РУО.

В двуседмичен срок след приемане на РМС за националните програми за

средното образование министърът на образованието и науката утвърждава правила за координацията и контрола на дейностите по национална програма за 2019 г.

7. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА И ИНДИКАТИВНИ ПАРАМЕТРИ

Модул 1 „Осигуряване на условия за системно проследяване на личните постижения на учениците чрез създаване на индивидуално портфолио ”

Показатели за изпълнение

- брой учители – 500;
- брой ученици с портфолио – 11 000.

Модул 2 „Осигуряване на условия за екипна работа на учителите от началния етап с детски учители и учители по учебни предмети от прогимназиалния етап”

Показатели за изпълнение

- брой проектни предложения – 750
- брой учители – 1500
- брой часове – 52 500

8. МОНИТОРИНГ

При реализацията на програмата се осъществява мониторинг от РУО, който включва:

- оценяване на проектните предложения на училищата;
- изготвяне на справки, анализи, отчети и доклади, свързани с изпълнението на програмата;
- изготвяне на становища и доклади при обективна необходимост от промени в списъка и одобрените проекти и в самите проекти след стартирането им;
- обобщаване на отчетите за изпълнението на дейностите по модулите на програмата, предоставени от училищата;
- посещение и проверки в училище;
- изготвяне на справка за окончателно приключване на дейностите по програмата.

9. ДЕМАРКАЦИЯ

Средствата по националната програма не могат да се използват за дейности, финансирани от фондовете на Европейския съюз и друго национално финансиране.